

Instruktørens arbejde på seriefiktion

- Konceptuerende og initierende instruktion

DANSKE FILMINSTRUKTØRER

Denne folder beskriver det arbejde, den konceptuerende instruktør udfører på seriel fiktion/dramaserier. Arbejdsbeskrivelsen er forfattet af Danske Filminstruktørers 'Arbejdsgruppe for Fiktion'. Den har desuden været i detaljeret høring hos en gruppe filminstruktører for at sikre, at teksten beskriver det reelle arbejde instruktørerne laver, når de instruerer seriefiktion.

Baggrunden for folderen er et ønske om at synliggøre danske filminstruktørers arbejde, som led i at styrke vores arbejdsvilkår. Formålet med bedre arbejdsvilkår er at videreudvikle danske serier videre fra det høje niveau, vi har nu.

En tilsvarende arbejdsbeskrivelse findes for episodeinstruktion.

01. Den konceptuerende og initierende instruktør på seriefiktion

-Introduktion

6

02. Udviklingsfasen

03. Præproduktion

04. Produktion

14

05. Postproduktion

16

06. I forbindelse med broadcast

18

01 Den konceptuerende og initierende instruktør på seriefiktion

Den konceptuerende instruktør er ansvarlig for at udvikle en dramaseries filmsproglige vision herunder, at skabe de elementer, der ikke er defineret i manuskripterne. Arbejdet foregår i tæt samarbejde med manuskriptforfatter og producer. Instruktøren er desuden ansvarlig for at iscenesætte den filmsproglige vision således, at manuskriptets intention, fortællingens genre og budgetramme harmonerer med seriens vision.

02 Udviklingsfasen

I denne fase skabes de grundpiller, som tilsammen med manuskriptet, skal udgøre identiteten på serien/projektet. Arbejdet gennemføres i samarbejde med producer og hovedforfatteren.

Instruktøren involverer sig tidligt i manuskriptet og inddrager sine iscenesættelseskompetencer, og bidrager med dette i forhold til redigering af manuskripter og storyline. Instruktøren udvikler overordnede konceptuelle visioner om production design, kostume, farver, kamera-metodik, locations, lyd, musik og seriens tone etc. Af-funktioner vælges, og en del af arbejdet udføres sammen med disse. Hovedcast vælges. Nye manuskriptmæssige beslutninger kan skubbe til instruktørens vision, ligesom visse iscenesættende tanker kommer til at påvirke manuskriptet fremadrettet. Hovedforfatter, producer og instruktør skal være i synk om den iscenesættelsesmæssige og visuelle ambition. Også produktionselle og økonomiske overvejelser tages med her, for at sikre, at visionen, rent praktisk, kan gennemføres.

Arbejdet fortsætter ofte helt frem gennem klip, musik og lyd, indtil projektet har fundet sin endelige form.

Typisk munder et udviklingsforløb ud i en form for 'projekt-bibel', der skal formidle de beslutninger, der er taget på overordnet niveau i forhold til forskellige afdelinger. Det er den konceptuerende instruktørs manual til de efterfølgende episodeinstruktører. Og det er episodeinstruktørens opgave at være loyal overfor denne manual.

Den initierende instruktørs arbejds- og ansvarsområder

- Skaber og formulerer idéen til serien, så den kan udvikles og finansieres.
- Beskriver og beslutter tidlige kreative udviklingsprocesser med henblik på at nå frem til et stadie, hvor serien kan præsenteres.
- Formulerer og skaber pitch-materiale, evt. i samarbejde med andre.
- Vælger hovedforfatter i samarbejde med produceren.
- Driver manuskriptprocessen, enten som hovedforfatter, medforfatter eller manuskriptudvikler.
- Deltager ved alle møder, hvor serien præsenteres.
- Derudover: Varetager også samme opgaver som den konceptuerende instruktør.

Den konceptuerende instruktørs arbejds- og ansvarsområder

- Ansvarlig for udviklingen af seriens filmsproglige vision, så manuskriptets intention, fortællingens genre, budgetramme og iscenesættelse harmonerer med seriens vision.
- Læser manuskripter, stiller spørgsmål og giver feedback/noter i forhold til iscenesættelsen og den visuelle vision.
- Læser og forholder sig til manuskripter og iscenesættelse, så det står i forhold til produktionens budget og tidsramme.
- Følger lægning af produktionsplan.
- Tilegner sig konkret og faktuel viden, der muliggør en fysisk forståelse af fortællingens tid, sted, situationer, periode (læser bøger/artikler, udpeger og mødes med kilder, ser film, indsamler visuelt og auditivt materiale etc.).
- Gennemfører, hvis nødvendigt, instruktion af teaser/pilot i alle produktionens faser.

- Udvælger konceptuerende kreativt hold: fotograf, production designer, klippere, indspilningsleder, caster & cast, lyddesigner og komponist.
- Beskriver og leder alle kreative processer, der leder frem mod produktionsstart.
- Udfører research/tekniske prøver, der muliggør troværdighed i iscenesættelsen.
- Udvikler koncept for locations og byg af scenografi.
- Udvikler koncept for kostume.
- Udvikler musikkoncept.
- Udvikler hår og makeup-koncept.
- Afklarer behovet for inddragelse af særlige kompetencer til iscenesættelse fx stunt, sfx, vfx, storyboards.
- Hovedforfatteren formulerer, i samarbejde med instruktøren, karakterbeskrivelser til brug for casting og arbejdet med skuespillere.
- Formidler hver enkelt karakters motiv og vilje, og sætter disse i relation til fortællingens essens/kerne.
- Beslutter metode i forhold til samarbejde med skuespillere.
- Tilrettelægger og gennemfører castingproces og træffer beslutninger om cast i samspil med producer og hovedforfatter.
- Instruerer seriens første afsnit (eller flere/alle) og er kunstnerisk ansvarlig for seriens koncept gennem postproduktionen frem til og med final mix og grade.
- Briefe efterfølgende episodeinstruktører, så seriens iscenesættelseskoncept fastholdes.
- Forbereder og deltager ved præsentationer af serien, som er nødvendige for finansiering.

Præ- produktion

Præproduktion er kendetegnet ved, at hele produktionsholdet møder ind og optagelserne forberedes. Udviklingens konceptuerende beslutninger er taget og skal kommunikeres og implementeres, så alle afdelinger kan bidrage til, at en realistisk produktionsplan kan lægges. Denne fase afhænger i høj grad af, at de manuskripter, der skal optages, er færdige (låste scenenumre), og at størstedelen af castet er på plads, så instruktøren kan være til rådighed og fungere som kreativ arbejdsleder for alle afdelinger. Fotografen og instruktøren sørger for, at alle kreative valg kommunikeres til de nødvendige afdelinger (production design, kost-mask og location), og at alle produktionelle valg kommunikeres til produktionsafdelingen, oftest via indspilningslederen og/eller lineproduceren/producer/koordinator. Præproduktionsperioden vil ofte være mere tidskrævende på de konceptuerende episoder, hvor visionen skal realiseres for første gang og skabe præcedens for kommende episoder.

Den konceptuerende instruktørs arbejds- og ansvarsområder

- Leder iscenesættelsen af optagelserne således, at den enkelte episode fastholder seriens koncept i overensstemmelse med manuskriptforfatterens vision og den konceptuerende instruktørs vision.
- Tilrettelægger og leder iscenesættelsen af manuskriptet i forholdet mellem rum, tid, lys, synsvinkel, bevægelse, dramatisk situation, karakterer, periode, genre etc.
- Læser manuskripter og formidler forslag til rettelser i manuskriptet, til hovedforfatter(e).
- Bestiller eller udfører research, der muliggør troværdighed i iscenesættelsen af episoden/episoderne.
- Beslutter supplerende cast og locations i overensstemmelse med seriens koncept.
- Balancerer forholdet mellem manuskriptets intention, det udviklede koncept og budgettet, i samarbejde med produceren.
- Formidler karakterbeskrivelser og stilmæssige valg til caster.
- Tilrettelægger castingproces og beslutter metode i forhold til samarbejde med skuespillere.
- Gennemfører castingproces og træffer beslutninger om cast i samspil med producer og hovedforfatter.
- Tilrettelægger nødvendig research i karakterers faglighed med cast.
- Tilrettelægger og gennemfører prøver med skuespillere. Etablerer et personligt samarbejde med skuespillerne.
- Formidler hovedforfatter- og producerintentioner til A-funktioner.
- Aftaler procedure for manuskriptændringer og dialogrettelser under optagelser.
- Godkendelse og tilretning af optageplan sammen med indspilningsleder.

- Forbereder filmens optagelser og visuelle strategi med fotografen, fx ved udarbejdelse af skudplaner.
- Gennemfører locationresearch og udvælger locations til egne afsnit.
- Justerer kontinuerligt, og i takt med ændringer og uforudsete udfordringer, i manuskript/budget/locations/produktionsplan etc. på en sådan måde, at fortællingens oprindelige vision og narrative iscenesættelse bevares.

04 Produktion

I produktionen møder, den ofte abstrakte tilgang i udvikling og præproduktion, en konkret virkelighed; det er i produktionen, at den egentlige iscenesættelse finder sted. Det er instruktørens opgave at tage beslutninger, så scenens intention fremkaldes stærkest. De valg, der er truffet tidligere, udfordres af den konkrete virkelighed. Instruktøren prioriterer i krydsfeltet mellem produktionsplan, der ændres, dagsprogrammer, der kan skride og benspænd fra en kaotisk virkelighed, så scenens oprindelige intentioner fastholdes. Desuden skal instruktøren sikre, at økonomisk pres, tidspres, skuespillerbindinger, location-bindinger, ad hoc holdændringer, produktionelle ønsker, arbejdstidsregler, sygdom og vejruksigter, i størst mulig grad, beskytter seriens fortælle-mæssige vision. Det er instruktøren, der har ansvar for, og som den eneste kan sørge for, at den praktiske fortælleøkonomi og produktionsøkonomi balancerer. Instruktøren skal kunne træffe rigtige beslutninger kontinuerligt og akut.

- Tager beslutninger om mindre dialog/arrangementsændringer i samarbejde med skuespilleren fx hvis en skuespiller har svært ved en replik, eller replikken ikke passer til location, regi mm. Ved større ændringer følger instruktøren den i præproduktions-aftalte procedure for manuskriptændringer og dialogrettelser under optagelser.
- Varetager jævnlig og nødvendig dialog med manuskriptforfatter/-ne om daglige prøver/løbende klip/spil/eventuelle større manuskriptændringer.
- Vurderer kontinuerligt manuskript-, location-, og budgetændringers konsekvens for iscenesættelsen.
- Kommunikerer væsentlige ændringer og konsekvensen af disse til produktion, hold og skuespillere og kontekstualiserer ændringerne, så fortællingens kerne bevares intakt.
- Løbende tilretning af optageplan og dagsprogram i samarbejde med indspilningslederen.
- Er ansvarlig for, at alle afdelinger (skuespillerne, ordet, kostumet, lyssætning, location, arrangement, visualitet, production-design, hår, make-up, farvevalg, stemning, lyd, tempo, genre, periodegreb) tilsammen løfter den enkelte scene, så seriens koncept og tonalitet fremkaldes til højeste kvalitet.

Den konceptuerende instruktørs arbejds- og ansvarsområder

- Forbereder og leder filmholdet på de daglige optagelser.
- Kontinuerlig justering af skudplaner med fotograf.
- Ser daglige prøver.
- Varetager jævnlig og nødvendig dialog med klipperne, om eventuel justering i optagemetodikken.
- Justerer valg af kostume, makeup, regi etc.

05 Post-produktion

Postproduktionen består af klip, post synk, lyddesign & mix, musiklægning, grafik, colorgrading og VFX. Den første, og måske mest kritiske fase, er klip, hvor seriens vision og besluttede koncept skal omsættes til færdigklippede scener og forløb. På samme måde som manuskriptet bliver udfordret i produktion og iscenesættelse, udfordres det optagede materiale af en klippeproces. Et 0. gennemklip vil typisk være et brutto-klip, lavet af klipperen ud fra scriptnoter, hvor alt bliver lagt op som et assembly til instruktøren. Herfra arbejder klipperen og instruktøren sammen mod et 1. gennemklip, som er det klip, der vises til producer, hovedforfatter og andre relevante. Det er instruktøren, der styrer noter til klipperne. Samme proces gør sig gældende i de efterfølgende fasers musik, grade, lyd og final mix.

Den konceptuerende instruktørs arbejds- og ansvarsområder

- Tilrettelægger klippeprocessen og leder klipperne i det daglige arbejde.
- Vurderer resultatet af optagelserne i forhold seriens vision og det besluttede koncept.
- Foreslår eventuelle ændringer i fortællingen eller ekstraoptagelser.

- Tilrettelægger og gennemfører eventuelle ekstraoptagelser.
- Gennemarbejder 0. gennemklip frem til 1. gennemklip, sammen med klipper/ne.
- Giver og formidler feedback og noter til gennemklip, i samarbejde med hovedforfatter, producer og broadcaster fra 1. gennemklip frem til final cut.
- Forbereder, kontekstualiserer og introducerer visninger af gennemklip.
- Lukker klip i samarbejde med producer og hovedforfatter.
- Overser musikkomposition.
- Leder lydarbejdet i samarbejde med tonemesteren.
- Laver kontinuerlige lyd gennemgange med tonemesteren. På én eller to lyd gennemgange deltager producer og/eller hovedforfattere og noter udveksles i plenum, inden final mix.
- Instruerer post-synk med skuespillere.
- Deltager i mix gennemgang, evt. sammen med producer og/eller hovedforfatter, og sidste lydnoter udveksles inden Final Mix Luk.
- Overser brug af grafik/titelsekvens.
- Deltager i grade med colorist og fotograf. Giver noter til fotograf og colorist til grade-gennemgang.
- Final grade-gennemgang evt. sammen med producer og/eller hovedforfatter. Sidste grade-noter udveksles mellem deltager, inden Final Grade Luk.
- I det tilfælde, at der er tale om en VFX, CGI-tung produktion leder instruktøren kommunikationen med VFX-supervisoren, og der aftales med post-produceren og produceren, i hvilket omfang der skal være godkendelser af det endelige resultat. Også her, som er god skik og brug, inviteres de involverede ind til den endelige visning, og sidste noter udveksles i plenum.
- I tilfælde af omklip, ændringer i grade eller mix, efter final cut, genåbnes dette af instruktøren, i samarbejde med hovedforfatter og producer.

06 I forbindelse med broadcast

Den konceptuerende instruktørs arbejds- og ansvarsområder

- Deltager i udvikling af og lancering sammen med producer.
- Forelægges pressemateriale og kommer med ændringsforslag.
- Deltager i lancering, presse, festivaler og prisuddelinger.

DANSKE
DANISH **FILM** DIRECTORS
INSTRUKTØRER